

სენსაციური ფურცელი

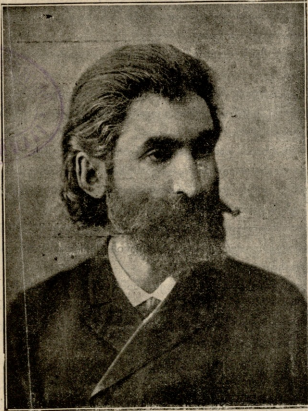
სურათებიანი ღამაგება

115

ღამაგების № 161.

სურათებიანი, 23 თებერვალი 1903 წ.

ნაშთის № 2301.

† დიმიტრი ნადირაძე (მანხელი)

სწორა-მთხმელი

სიმაღლის თქმისთვის ის ეველასკან
 კახიკი და მოძღვრულია,
 ტაქტიკის გამყენს გვერდობა,
 მახვილის ხარ-წინ დამოქმედო:
 დამოთი, ცისა და ქვეყნის გამყენო,
 მომეცე გულს ძლიერება
 და ბოროტ სულთა შესაშურავად
 გიბეზ-ნათის მღერი მუცკეპეობა,
 რომ გულ-ძლიერმა ვინძობაჲ შეგარად,
 ესდევნი კეთილის მსუქე მტერთი,
 გინჯი შიშვე მის გულს ღვარძლასან
 და გუაბნევა ვითა მტერთი.

დ. მანხელი.

გარსკელავი

გ. ვერსავის.

(ღმისხვალის წიგარი).

ეს ამბავი მოხდა ძველ უხსოვარ დროს, შორს, უცნობ შხარეს.

იქა მივობდა საუკუნო, წყვილილი ღამე. ჯანთ და ბურუსი ადიოდა ქაობან ადგილებიდან და ვფინებოდა იქაურობას. ხალხი იბადებოდა, იზრდებოდა, იყვარება ურთიერთს და კვდებოდა ბნელ წყვილიანში. მხოლოდ ხანდისხან მონამერი ქარი გაბოდნებდა ამავლის ორთქლის მიწისას და მამინ

შორს, მაღლა, ცის სივრცეში მოსჩანდა ბრწყინვალე ვარსკვლავები. დგებოდა სერია დღისასწული, ხალხი, აქამდის ცალკალკე მსხლმონი თიფინი ბნელს, როგორც სარდაფი, საღვამებში, იკრფებოდა მოედანზე და უფალოდა ცის ქებას. მამინი უჩვენებდნენ წილივს ვარსკვლავებზე და ასწავლდნენ, რომ მაღლაში მოსწარება შედგენს კაცის სიკეთესა და ბედნიერებას. უსწავლი ქალ-ვაფი ხარბად შესტყროდნენ ცის და მიწის წყვილიდან ისწარაოდნენ იმისკენ სულით. ვარსკვლავებზედ ლოკულიდნენ მოვნი, ვარსკვლავებს უბღვროდნენ გეოსანნი; მეცნიერთი შეისწავლეს ვარსკვლავების მიმოსვლა, მათი რაოდენობა, სიდიდე და გამოაქვეყნეს დიად გამოკვლევა, რომ ვარსკვლავები თუმცა ნელ-ნელა, მაგრამ შეუწყრებელი უახლოვდებიან მიწას. ათი-ათასის წლის წინად, როგორც ნამდივლ ქეშპარიტ წყარობიდანა სჩანდა, მწელიად შეიძლებოდა გეოჩია კაცს ერთი-ნახევარი ნახიჯზედ ბავშვის დიმილი; ეხლა კი ყველა ადიოდა არქვედა ამის სამს ნახიჯზედ. ყოველ ვეს ვარეშე იყო, რომ რამდენისამე მილოლინის წლის შემდეგ ცა გაბრწყინდებოდა ნათელის ცეცხლით და ქვეყნად დამყარდებოდა საფეო საუკუნო სხივ-მოსილ სინათლისა. ყველანი მოთმინებით ელოდნენ ის სანეტარო დროს და ამ იმედით ეთხოვებოდნენ წუთი სოფელს.

მრავალ წელს ვიღოდა ეგრე ხალხის ცხოვრება, მშვიდი და შეუშფოთებელი, და მის ათობდა და ატებოდა წყნარი ჩრუვნი საზოგადო ვარსკვლავებისადმი.

ერთხელ ვარსკვლავები ჩვეულებრივზედ მეტად ნათობდნენ ცაზედ. ხალხი შეყრილიყო მოედანზედ და ჩემის მოწინაშეში ისწარაოდა საუკუნო სინათლისკენ. უტებად ხალხიდან გაისმა ხმა:

— მანო, რა სინათლეა და რა ბრწყინვალეობა იქ, მაღალ ცის სივრცეში, აქ კი, ჩვენში, რა ბნელი და წყვილილი! უძიბის ჩემს სულს, არა აქეს იმის სიკეთელი და თივისუფლებამ ამ საუკუნო წყვილადში. ჩვენ რა, რომ რამდენისამე მილოლიონ წლის შემდეგ ჩვენის შორეულ შთამომავლის ცხოვრება განცისკრავდება დაუსრულებელის სინათლით? ჩვენ, ჩვენ გვესაქირობა ეს სინათლე, გვესაქირობა პერსა და საქმელზედ უარესად, დღესასა და საყვარელზედ მომეტეულად. ვინ იცის, იქნებ არის გზა ვარსკვლავებამდე, იქნებ ჩვენ შევიძლიოთ, მოვწყვიტოთ ციდან და აღმავალით იგინი აქ, ჩვენ შორის, მივლის ქვეყნის სასახარულიო! მაშ წაივლით, მოეძებნით ეს გზა, წაივლით ცხოვრებისათვის სინათლის საძებრად!

ხალხში სიჩუქე ჩამოვარდა.

— ვინ ამბობს ამას?— ჩურჩულით ჰკითხვდნენ ისინი ერთმანეთს.

— ქაბუკი წინაღუბედავი და უჩრი.

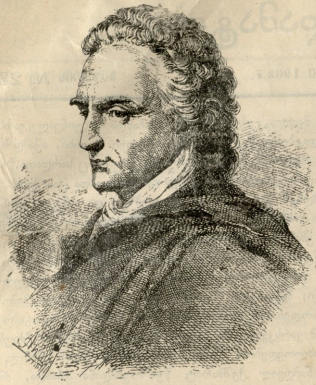
და კვლავ რამდენისამე ხნით სიჩუქე ჩამოვარდა.

— საყვარელო ქაბუკო!— წარბისოქვა ბოლოს მოხუცება ტასურმა, ბრძენთა მსწავლებელმა, მეცნიერებმა მნათობმა.— ყველა ჩვენგანს ესმის შენი გულის წუთილი და ნაღელიანობა: რომელი ჩვენგანი არ იყო თივის დროზედ მაგითი ვადე? მაგრამ აღამინს არ შეუძლია მოსწყვიტოს ციდან ვარსკვლავი: დედა-მინა თივდება ღრმა და უფრო ხნარკვებით, იმის იქით ციკანი კლდეებმა და ამ კლდეებზე გზა არ მიდის ვარსკვლავებისკენ. ეგრე ამბობს გამოკლილება და სიბრძნე.

— მე ლქვენთვის, ბრძენო, არც მომიბართია, — უპასუხა ადილიმა. — გამოკლილებს თქვენთვის ბისტი გაღუქავს

თვალსაზრისით. და თქვენივე სიბრძნე გაუსწორდა. მე თქვენ მოგმართავი, ემაწვილოს და შეუპოვარნი გულით, თქვენ, რომელნიც ჯერ არ მოუტყუებიათ და დაუმოწანებიათ მოხუც, მიბრწინო სიბრძნეს.

ვიტორია ალიფერი.
(ან. დღევანდელ გარკვეულ მწიგნობარს)

პასუხს ელოდა.

ზოგიერთებმა სთქვეს:

— ეყენ სიხარულით წამოვიდოდი, მაგრამ ჩვენ შრომების ბედნიერებასა და სიხარულს შევადგინეთ და არ გვიდა, იმით მწუხარება მივყენეთ.

სხვებმა სთქვეს:

— ჩვენ სიხარულით წამოვიდოდი, მაგრამ ჩვენ ესეიან დაივიწყეთ აშენება ჩვენის სახლებისა და გვიდა ჯერ ის დღემთაჲრყო.

მესამეთა სთქვეს:

— საღამო შენ და ადგილი! ჩვენ მოვიდით შენთან!

და აღმდგა მრავალი ქვაბუკი და ყმაწვილი ქალი და გაჰყვა ადგილს: წაიდგნენ პრისხანე, ბნელ სივრცეში, და წყვილია და დაჰყარა ისინი.

განვლო მრავალმა ხანმა. წასულბებულ არაფერი ამაჯი არ ისმოდა. შრომობებმა გამოიტრეს წინდაუხედაობითა და დარღობული შეიღობა და ცხოვრება ისევე ძველებურად წავიდა. კვლავ წყვილად იმ იბადებოდა, იზრდებოდა, იყვარებდა ერთმანეთის და იხორცებოდა ხალხი, წყნარის იმედით, რომ რამდენიმე წამით საუკუნის შემდგე ქვეყნად ნათელი ჩამოვა.

მაგრამ, აი, ერთხელ ბნელ ჰორიზონტზედ ეს სუსტად განათდა მკითხლის, მართალიაღის შუქით.

— რა არის იქ? — გაკვირვებით ეკითხებოდა ერთმანეთს ხალხი, რომელსაც მოეყარა თავი ქუჩებსა და მოედინებდ.

ეს ის ადგილი კი უფრო და უფრო ნათლდებოდა, ცისფერი სხივები სუფრავდა ბურუსში, ამაზდა ღრუბლებს და ნათელით აესებდა სივრცეს. დაღვრემილი ნისლი შემზინებულგით ირეოდა, ეხლებოდა ერთმანეთს, მიბობდა შორს; სხივები კი უფრო და უფრო ცხადად და ადვილად მიმოიღოდნენ მომხიარულე-ბულ ცაზედ. ქვეყანაც ჯერ გამოუძღვლელ სიხარულის თრთო-ბულს ჰგანობდა.

— ამისთანა ნათელი შეიძლება მოილოდეს მხოლოდ ცის საუკუნო ვარსკვლავიდან, — ჩაიფიქრებთ წარმოსთქვა მოხუცმა მოგება სარკხელს.

— მერე როგორ ჩამოვიდა ის ვარსკვლავი ქვეყნად? უნა-სება ტურებმა, პრემეთა მასწავლებელმა, მეცნიერების მწაო-ბმა. — ჩვენ გვა არა გვაქვს ვარსკვლავებთან მისასვლელად და ვარსკვლავებს კიდევ ჩვენთან მოსასვლელად.

ეს კი სულ სათდებოდა. უცბად გამოჩნ- და შორს, პარიზონტზედ, საკლამოპოკრელი, ბრწყინვალე წერ- ტლი.

— ვარსკვლავი მოდის! — სიხარულის ხმად აღმოხდა უც- ბად მთელს ქალაქს, და ყველანი წაიდნენ შორს მოკლავრე წერტილის შესახვედრად.

დღესათი ნათელი სხივები მოერეებოდა თავის წინ და- ზალ ნისლს. დანაწევრებული, ერთმანეთს დაშორებული ბუ- რუსი შეთანავდა, აწყდებოდა აქეთ-იქით და ბოლოს ეცვროდა მიწას. სხივები კი კვლავ ეხლებოდა, სწუწდა ნაწილ-ნაწილად და ერეებოდა მიწის გულისკენ. განათდა, ვიწმინდა მთელი სივრცე დედა-მიწისა და ხალხმა დაინახა, რამდენად ერეულია იგი, რამდენი თავისუფალი ადგილია მიწაზედ და რამდენი იმის მოძვე სტოვობას ყოველ მხარეს.

ყველანი მისწრაფოდნენ იმათვე მიმავალ ვარსკვლავისა- კენ.

გზაზედ ნელის ნაბიჯით მოდიოდა ადგილი და მალდა აწეულ ხელში ეჭირა სხივით ციდან მოწყვეტილი ვარსკვლავი. ადგილი მარტო იყო.

— სად არიან დანარჩენნი? — ჰკითხავდნენ იმას.

— ყველანი დაიღუნენ, — უპასუხა ადგილმა მწუხარე ხმით. — დაიღუნენ ღრმა და უძირია ხნარცეებში, როლესაც ჰყე- ლადნენ გზას ცაში ასასვლელად.

ხალხი მხიარულად შემოიხებია ვარსკვლავის მოძტანს. ქა- ლები ყველებს აყრდნენ; ყოველის მხრიდან ისმოდა აღ- ტაცებული ხმა:

— დიდება ადვილს! დიდება სინათლის მოძტანს!

ადგილი შევიდა ქალაქში და გაჩნდა მოედანზედ, მალდა აწეულ ხელში ეჭირა ბრწყინვალე ვარსკვლავი. და მთელს ქა- ლაქს მოეფინა შეება და სიხარული.

*

წაიდნენ დღენი. ძველებურად ნათლად ბრწყინავდა მოე- დახზედ ვარსკვლავი ადვილის მალდა აღებულ ხელში. მაგრამ დღეობინა ქალაქში მხიარულება დასწყდა. ყველა გაჯავრებულ დაღვრემილი აღიბოდა, თვალები დასწა დაეხარა და სცდილობდა არ ეცქირა სხვისთვის. როცა მოედანზედ გაელა უღებობით, თვალები ადვილს დაწახის დროს სიმძლავრითა და ბორო- ტებით ეესებოდათ. აღარ ისმობდა სიმღერა, აღარ ისმობდა ლო- ცვა, ვარსკვლავის მიერ დაშლილ ბურუსის ნაცვლად ქალაქს უზილავ ნისლად თავს დასტარებულდა დედაძილი და მტრობა, — ერთობლია, იზრდებოდა და შეუძლებელი ხდებოდა ცხო- ვრება.

აი, ყვირილით გამოავრდა მოედანზედ კაცი. იმას თვა- ლები ცეცხლივით ანთებოდა ჰქონდა, სახე დაჰმარჯოდა გუ- ლის ვაგებრავ სიბრაზით.

— შორს ვარსკვლავი! შორს წყვეულ ვარსკვლავის მომ- ტანი! — კოლონივით ჰყვიროდა ის. — მანაო, ვინ ყველა თქვენ- განი არ ამბობს ამას: შორს ვარსკვლავი, შორს სინათლო, — იმან მოგეტაცა სიკოცხელ და სიხარული. შვედობობანდა და შეუშვრიადა ეცხოვრებოდა სინდელში, გვიყვარდა ჩვენი კობტა სადღამებო, ჩვენი წყნარი ცხოვრება. და, ნახეთ, რა მოხდა? მოვიდა სინათლე და აღარა გვაქვს სიხარული. უსუსუთაო, სახიზარ გროვად მოყრალდა ჩვენი სახლები, ხე- რის ფოთლები ფერ-მკითხელი და ლოპროიანია, როგორც ბაყაის სულელის ტყვი. დახედეთ მიწას, იგი დაფარულია სისხლის ტალღებით. საიდან არის ეს სისხლი, ვინ იცის? მაგ- რამ ის ეკრობა ხელებს, მისი სუნნი გვეღვს ჰუმის დროსა და ძილში, ის შხამავს და აუძლურებს ჩვენ წყნარ ლო- ცვას ვარსკვლავისძილში. და არსად არის ხსნა ამ თვებზე, შე- უპოვარ, ყველგან-გამჭვრეტ სინათლისაგან! იგი გვიყვარდება სა- ხლებში და, აი, ჩვენა ვხედავთ: ყველანი ტალღით არიან საე- სენნი; ტალღა აქვს შეღესილი კედლებს, ტალღა არის ფან- ჯრებში, აყრალბულ გროვებდა ჰყრია კუთხებში. კვლავ აღარ შეგვიღობან ეკონით ჩვენი სატრონი: ადვილის ვარ- სკვლავის შუქზედ აღვამდებინ მატლებზედ უფრო საზოგადოდ გვეჩვენებთან ისინი: თვალები მიშკრალი აქვთ, სხეულზედ აუ-

რიათ ლაქები და ობიანი, და... აქეთ. ერთობ-
ნეთსაც ვეღარ ვუტყვი, —ადამიანს... ვხედავ ჩვენ წინ,
არამედ ადამიანის ლანდს... ყოველ ჩვენ სიღრულო ნაბიჯს,
ყოველ დაფარულ მოძრაობას აშუქებს ეს უღობველი სინათ-
ლე... არ შეიძლება ასე ცხოვრება! შორს ვარსკვლავის მომ-
ტანი, და ზღაპრის სინათლე!

— მთაბრუნე! — შესძახა ხალხმა. — გაუპარჯოს სიმბუნეს! მხო-
ლოდ წუწავს და კრულავს მოაქვს ხალხისთვის ვარსკვლავის სი-
ნათლეს... სიკვდილი ვარსკვლავის მომტანს!

მრისხანედ ადგლი და ხალხი და საზარეოს ყვირილით სკდი-
ლობდა დათოვით თვისი თავი და ჩაქირა გულში შიში თვის-
გან წარმოქმნილ სინათლეს გმობის წინაშე. და წაიღა იგი
ადგილისკენ. მაგრამ საშინლად ბრწყინვალედ ნათობდა ვარ-
სკვლავი მისი ხელში და ვერ შესძლებდა ახლო მისვლა.

— მთაბრუნე! — შეძიქეთ! — გვიანდაც უცხად მოხუც მოვეცი სატ-
ხობის ხმა. — ძნელს კოღვას იღებთ სულზედ, სინათლეს რომ
გამობთ! განა რას ვლოცულობთ, რითი ვცოცხლობთ, თუ არ
სინათლითა? მაგრამ შენც, შეიღო ჩემო, — მიბრუნდა ის ადე-
ლი. — შენც არა ნაკლები კოღვა მოიქმნედ მიწაზედ ვარსკვლავ-
ის ჩამოტანით. მართალია დიდებულმა ბრძამმა სიტყვა: „ჩუ-
ტარ იყვებს ვინც ისწრაფოდეს ვარსკვლავებისადმი“, მაგრამ
კანდილობა თვისის სიბრძნით სწორედ ვერ ვაგვის მსოფლიო-
დათყვევებულის სიტყვა. მოწაფეთ მისს მოწაფეთა ახსნეს ქეშ-
პირითა აზრი ყოვლად ბრძნის სიტყვებისა: ვარსკვლავებისად-
მი ადამიანი უნდა ისწრაფოდეს მხოლოდ სულით, ქვეყნად კი
სიბნელე იმდენადვე სამდგომო და ხელ-შეუხებელია, რამდენა-
დაც ცაში სინათლე და, აი, ეს ქეშპირება დადრევე შენ
შენის აღტაცებულის ჭკუით. მოინანიე, შეიღო ჩე-
მო, გადააგდე ვარსკვლავი, და გამეფდეს ისევ ქვეყ-
ნად ძველებური შვილობიანობა.

— მეტი შენ გგონია, მე რომ ეს გადავადგო,
შვილობიანობა არ დაირღვევა ქვეყანაზედ საუკუ-
ნოდ? — დატყვივით ჰკითხა ადელი.

და ყველამ ძრწოლვით იგრძნო, რომ ადელმა
პართალი სიტყვა, რომ ძველი შვილობიანობა დარ-
ღვეულია და აღარ დაბრუნდება იგი კვლავ ქვეყნად.
მაშინ წამოდგა წინ მოხუცი ტსურთი, მასწავლე-
ბელი ბრძენთა, მნათობი მეცნიერებისა:

— წინდაუხედავად მოიქეც შენ, ადელი, და
აწ შენვე ჰხედავ შენის წინდაუხედაობის ნაყოფს.
ბუნების კანონით, ცხოვრება ვითარდება ნელ-ნელა,
და ნელ-ნელავე უახლოვდებიან ცხოვრების შორე-
ულ ვარსკვლავს. იმათ ნელ-ნელა მოახლოვებულ
სინათლეზედ ნელ-ნელადვე გადავადრდება ცხოვრე-
ბაც, მაგრამ შენ არ მოისურვებ მოკლად, შენ მოსწყვიტე
კოდან ვარსკვლავი და გაანათე მითი ცხოვრება. რა
გამოვიდა? მისი მოუწყობლობა ცხადად სჩანს, იგი
იქტარება უსუფთოდ, საწყლად და სახიზრად, მაგ-
რამ განა ჩვენ აღრვევ არა ვგრძნობდით, რომ ასეთი
იყო და განა ეს იყო გამოცანა? დიდი არაფერია მო-
გლოჯო კოდან ვარსკვლავი და გაანათო იმითი ცხოვ-
რების სახიზრება. არა, ხელო მიჰყავ შენ, ძნელს შრო-
მას ცხოვრების გადავადრებისას; მაშინ შენ დაინა-
ხავ, ადელია თუ არა მისი გასუფთავება საუკუნოე-
ბით მოყრილ ტალახისაგან, შეიძლება თუ არა გა-
დარეცხო ეს უწმინდურება გინდ სხივოსილ ნათე-
ლის მთელის ზღვით?! რამდენი ბავშვური გამო-
უცდლობაა, რამდენი გაუკებრობა ცხოვრების პი-
რობებისა და კანონებისა. და, აი, სახიზრულის ნაცე-
ლოდ შენ მოიტანე ქვეყნად ვეება და შვილობის ნა-
ცკლად — მტრობა. შენ კი შევეძლო და ეხლაც შე-
გიძლიან სასარგებლო იყო ცხოვრებისათვის: დაამხვ-
რე ვარსკვლავი, აიღე იქიდან მხოლოდ პატარა ნატე-
ხი და ეს ნატეხი იმდენად გაანათებს ცხოვრებას, რამდენიც
საქობრა ნაყოფიერ და გონიერ მუშაობისთვის.

— მართლს ამბობ, ტსურთ! — უპასუხა ადელი. — არა სი-
ხარული მოიტანა აქ ვარსკვლავმა, არამედ ვეება, შვილობის

მაგიერ — მტრობა. ამას არ ვგლოდი შენ, როცა კლდე-ღრმულ
მიფოვავდი ვარსკვლავებისაკენ, როცა ჩემს ვარშემო სკვი-
კოდნენ უფსკრულში ჩემი ამხანაგები. ვფიქრობდა: ერთი ჩვე-
ვანი მაინც მიალწეებს მიზანს და მოიტანს ქვეყნად ვარსკვლავს,
და იმის ბრწყინვალეობის დროს დადგება ქვეყნად ნათელი,
ბრწყინვალე ცხოვრება. მაგრამ როცა დავდექე მოედანზედ, რო-
ცა ცოტა ვარსკვლავის სინათლეზედ დაინახე თქვენი ცხოვ-
რება, ვიგრძენ, რომ უფუნური იყო ჩემი ოცნება, ვავიგე,
რომ სინათლე გესპირობათ მხოლოდ მიუწოდებლ ცაში,
რომ თავყნას სკცმდეთ იმას ცხოვრების მხიარულ წუთების
დროს. ქვეყნად კი თქვენთვის ყველაზედ ძაბარფასი სინთლეა,
რომლის დროსაც შეგიძლიათ დემბლით ერთმანეთის და კმა-
ყოფილი იყვიეთ თქვენის შავის ბნელისა და დაობებულ-და-
ხავსებულის ცხოვრებისა. მაგრამ ეშაა უფრო ძლიერ, ვიდრე
უწინ, ვიგრძენ, რომ აწნაირი ცხოვრება არ შეიძლება, რომ
ცხოვრება თავის სინთლებრივ ტალახის ყოველის წვეთით, ნესტიან
იბის ყოველის ლაშით შევკრავდეს ცას... თუცა შენიშლიან
ნუფემოცა გცეთ: ბევრი ხანი აღარ ანათებს ეს ვარსკვლავი ქვე
ყნას: იქ, შორეულ ცაზედ, ჰკილია ვარსკვლავი და ანათებენ
თავის თავად; ხოლო კოდან მოწყვეტილი და დგდა-მიწაზედ ჩამო-
ტანილი ვარსკვლავი ანათებს მხოლოდ მაშინ, როდესაც სახრ-
ობს ხელში-შეჭრის სისხლით. ვგრძნობ, რომ ჩემი სიკოცხლე,
რაგორც ასანთში, მაღლა მიღის სხეულიდან ვარსკვლავში და
იწვის იქ. ცოტა კიდევ და ჩემი სიკოცხლე დაიწვის მთლად.
არც ვაძლევს შეიძლება: იგი ჰქრება მომტანის სიკოცხლეს-
თან ერთად, და ყველამ უნდა ახლად შეიძინოს იგი. მოგპარ-

სიაფის წაქედა. — სურათი ფონ-კანახისა

თავი თქვენ, პატრიონაო და შეუპოვარო გულით, თქვენ,
რამელითაც, იგმებთ სინათლეს, აღარ მოისურვებთ სინთლის
წყვილადში ცხოვრებას. წადით შორს გაზაზედ და მოიტანეთ
ახალი ვარსკვლავები. გრძელი და საძნელია ეს გზა, მაგრამ

მაის ეს თქვენივე უფრო ადვილი ბნება, ვიდრე ჩვენთვის, ინტ პირველად დაპყრო და წავიდა: ბილიკები დაჩინოდა, გზები, დანიშნული. ოქციონ მოიტანა ვარსკლავებს და აღარ გაზოილევა მათი სინათლე ქვეყნად. ხოლო იმათ გაუქრობულ სინათლეზედ შესაძლო აღარ იქნება ამისთანა ცხოვრება: ამოშრება ტბები, განიფრთება შავი ნისლი, ნათლად ამოვანდება ბეები. ისინი, ვინც ეძლეა გულ-მოსულნი არიან ვარსკლავზე, ნება-უნებლიედ ხელს მოჰკიდებენ ცხოვრების ვადგარებისა და გაუფრთხილებს საქმეს. მთლიან ცხლანდელი მძულარივით ხომ იმისაგან, წარბოსდგება, რომ სინათლეზედ, — ისინი ჰგანაობენ ამას — არ შეუძლიათ ცხოვრება ძველებურად. მაშინ ცხოვრება შეიქმნება უმანკო და წმინდა. ბოლოს, როდესაც ჩვენამდის ჩამოვა ვარსკლავებით მოქვილი ცა და განათებს ცხოვრებას, იგი სტრობის მას სინათლის ღირსად. მაშინ საჭირო აღარ იქნება ჩვენის სიკაცობის შეჩერება, რომ ახსნადიოვს ეს შეუწყვეტილი, საუკუნო სინათლე...

ქვე აღვიღოს მამა მიუწყდა, სისხლის უკანასკნელი წვეთები იმის მკრთალ სახეს ჩამოშორდა, და ვარსკლავის მოპტანს მუხლზე მოეკვცა და წაიქცა. იმასთან ერთად დაეცა ძირს ვარსკლავი, — დაეცა, აშოშინდა სისხლის ტლახში და გაქტა.

ყოველის შერიდან წამოვიდა წყვილი და შეერთდა ვამქრალ ვარსკლავის თავზედ. წამოიშალა მიწიდან კვლავ ნისლი ბურუსი და აირია ჰაერში. შესაბარლისად, დარცხენით ანათება შორს ცაზედ განებული უძღური და არა საშინაო ვარსკლავნი.

***

განვლო დრომ. ძველებურად ბნელს წყვილიში იხილებოდა, იზრდებოდა და იხოცებოდა ხალხი. ძველებურადვე მშვიდობიანი და წყნარი სჩანდა ცხოვრება. მაგრამ აუხსენელი შფოთი და უკმაყოფილება სუფევდა ამ სიბნელეში. სცილობდნენ და ვერ შეეძლოთ დაიწყებია იმისი, რაც საჩინო ჰყო

თვისის წაშენილი იყო... ვარსკლავი, სიკრუ და უნდობლობა შეეპარა ვარსკლავებს. მოწიწებითი ლოცულობდა რა დამიანი შორეულ ვარსკლავებზედ, იგი ფიქრობდა: „უცხად რომ გამოჩნდეს მორე უფრეული და მოიტანოს ეს ვარსკლავი აქ, ჩვენთან?“ ენა ერეოდა, მოწიწებითი ზეილმფრენა — ცუდლებოდა შიშის ძრწოვლი. მამა ასწავლიდა შვილს რომ ვარსკლავებისადმი მისწრაფება შეიადგენს ადამიანის სიკაცობას და ბედნიერებას, მაგრამ ამ დროს უცხად გაუფრთხილდა აზრი: „ვითქვით ჩემის შვილის გულშიაც ანათოს მისწრაფება ვარსკლავებისადმი და ისიც ადვილისაგან წაიღებს ვარსკლავსკენ და მოიტანოს ქვეყნად?“ და იგი ისწრაფოდა აესნა შვილისთვის რომ სინათლე, რასაკვირველია, კარგია, მაგრამ უფუნურობა კია იმის ქვეყნად მოტანის სურვილი, იყვენ ამისთანა უფუნური, მაგრამ დაიღუნება უპატოდ, ცხოვრებისთვის სარგებლობის მოუტანელიად.

ამასვე ასწავლიდნენ მოგვიცი, ამასვე ამტკიცებდნენ მეცნიერნი. მაგრამ ტყუილად იკარგებოდა ჯადავეების ხმა: მალე ვარსკლავებოდა ამბები, რომ ესა და ეს ჰაბუჯი, ესა და ეს ქალი წავიდა სახლიდანაო. სად? იქნებ ადვილის კვლავდენდიან. ყველა ძრწოვლითა ჰგანაობდა, რომ თუ კიდევ გამოწყურდება ქვეყნად ნათელი, ნება-უნებლიედ მოუხდებიათ ხელი მიპყრო უშველებელ შრომას, ცხოვრების ვადგარება-განკარგებას. შეუძლებელი იქნება მაშინ, ადამიანი გვეცქეს ამას. და აღფრთოვანების მოუსვენრობით აცქერდებოდნენ ისინი შორს და ბნელს პორიზონტს და ჰგანებდნენ, რომ იქ უკვე დაიწყო კიმკიმი მოახლოვებულ ვარსკლავთა მთროლოვარე, მკრთალმა სინათლემ.

განმარტება

(უცხოეთის კურანდ-გაზეთებიდან)

დედა. დმერთო ჩემო, რას სჩადი!
შეაღა. დალაქობას ვომამობთ.

- 1 კლეხა. ამბობენ, ჩვენი შეგობარი კლეხი სტრდა, ღონდონში რომ კადასახბუბა დიდა მოეტი გამხდარა.
- 2 კლეხა. პოეტო? მაგს არ დავიყურებ: ის ხომ ჩემთან ერთად სწავლობდა სიოფის სკოლაში.

დედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბბბბბ